

емства інтелектуальних активів, наявність і використання яких свідчать про успішне застосування підприємством інтелектуального капіталу.

Для розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності підприємства з урахуванням показників, наведених у роботі, рекомендується використовувати таксономічний аналіз або метод багатокутника (радар) конкурентоспроможності. Практичне застосування результатів роботи на прикладі конкретних підприємств ускладнюється необхідністю врахування їх репутації у засобах масової інформації, але може бути темою окремого дослідження за умови наявності необхідної первинної інформації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гэлбрейт Д. Экономические теории и цели общества / пер. с англ.; под ред. Н.Н. Иноземцевой. Москва: Прогресс, 1979. 406 с.
2. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал. Ключ к успеху в новом тысячелетии / пер. с англ. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 287 с.
3. Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / пер. с англ.; под ред. В.В. Ноздриной. Москва: Поколение, 2007. 368 с.
4. Эдвинсон Л., Мэлоун М. Интеллектуальный капитал. Определение истинной стоимости капитала / пер. с англ.; под ред. В.Л. Иноземцева. Москва: Прогресс, 2000. 318 с.
5. Sveibi K.E. Monitor nematerialnyh aktivyiv [The intangible asset monitor]. URL: https://www.researchgate.net/profile/Karl_Erik_Sveiby/publication/235281277_The_Intangible_Assets_Monitor/links/55533d7108ae6943a86dc179/The-Intangible-Assets-Monitor.pdf.
6. Мельник Л.Г., Ильяшенко С.В., Касьяненко В.М. Экономика информации и информационные системы предприятия: учебн. пособ. Сумы: ИТД «Университетская книга», 2004. 400 с.
7. Кендюхов О.В. Интеллектуальный капитал предприятия: методология формирования механизма управления: монография. Донецк: ДонУЕП, 2006. 307 с.
8. Бутник-Сиверський О.Б. Интеллектуальный капитал (теоретический аспект) . URL: http://www.ipdo.kiev.ua/files/articles/butnik-siverskiy_intelektual_capital_theoretical_aspect.doc.
9. Понедільчук Т.В. Интеллектуальный капитал: суть и методы оценки. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3288>.
10. Кафлевська С.Г., Ганжа Т.І. Оцінка конкурентоспроможності підприємств за допомогою методики теорії ефективної конкуренції. Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. № 4. С. 80–85.
11. Харитонов О.С. Кількісні показники оцінки конкурентоспроможності підприємств машинобудівного комплексу регіону. Ефективна економіка. 2011. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_1_10.
12. Яцковий Д.В. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 4. С. 183–188.
13. Пантелеев В.Д. Оцінка конкурентоспроможності підприємства (методологія простого рішення). Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2008. Вип. 2 (45). С. 10–16.
14. Беляева С.В., Зубко Т.Л. Методика визначення конкурентоспроможності підприємства (практичний аспект). Інноваційна економіка. 2013. № 7. С. 72–78.
15. Левицька А.О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства: вітчизняні та закордонні підходи до класифікації. Mechanism of Economic Regulation. 2013. № 4. С. 155–163.

УДК 005.658

Ермак С.О.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва і торгівлі
Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
(м. Кривий Ріг)*

СИСТЕМАТИКА ІННОВАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У статті проведено аналіз наявних у науковій літературі трактувань терміна «інноваційний механізм». Запропоновано авторське визначення інноваційного механізму управління підприємством. Розглянуто можливі рівні функціонування інноваційного механізму, а саме макрорівень, регіональний рівень та внутрішньофірмовий рівень. Досліджено взаємозв'язок елементів функціонального забезпечення інноваційних механізмів та стадій розвитку підприємства. Структуровані інноваційні механізми управління за п'ятьма основними елементами, виділено їх основні складові. Систематизовано види інноваційних механізмів економічного управління підприємством на основі їх основних складових.

Ключові слова: інноваційний механізм, економічне управління, функціональне забезпечення.

Ермак С.О. СИСТЕМАТИКА ИННОВАЦИОННЫХ МЕХАНИЗМОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

В статье проведен анализ существующих в научной литературе трактовок термина «инновационный механизм». Предложено авторское определение инновационного механизма управления предприятием. Рассмотрены возможные уровни функционирования инновационного механизма, а именно макроуровень, региональный уровень и внутрифирменный уровень. Исследована взаимосвязь элементов функционального обеспечения инновационных механизмов и стадий развития предприятия. Структурированы инновационные механизмы управления по пяти элементам, выделены их основные составляющие. Проведена систематизация видов инновационных механизмов экономического управления предприятием на основе их основных составляющих.

Ключевые слова: инновационный механизм, экономическое управление, функциональное обеспечение.

Yermak S.O. SYSTEMATICS OF INNOVATIVE MECHANISMS OF ECONOMIC MANAGEMENT OF AN ENTERPRISE

The article analyzes the definitions of "innovative mechanism" existing in the scientific literature. In the article suggested author's definition of innovation mechanism of enterprise management. Possible levels of functioning of the innovation mechanism, namely, macro-regional, on the intra-firm, are considered. The interconnection of elements of functional support of innovative mechanisms and stages of enterprise development is explored. The innovative management mechanisms are structured around five main elements, their main components are highlighted. The types of innovative mechanisms of economic management of an enterprise are systematized on the basis of their main components.

Key words: innovative mechanism, economic management, functional support.

Постановка проблеми. Провідна роль, яка належить інноваціям в діяльності кожного підприємства в умовах постіндустріальної трансформації економіки, докорінно змінює його діяльність. Інновації виступають основою конкурентоспроможності підприємств, приводять до підвищення ефективності, поліпшення якості продукції та послуг. Актуальність розробки інноваційних механізмів економічного управління підприємств виходить з посилення інтенсивності інноваційних процесів, скорочення життєвого циклу інновацій, зміни функцій і складу учасників інноваційної діяльності.

Нині дослідження інноваційних механізмів залишається одним з найменш конкретизованих напрямів в інноваційному управлінні. Система управління підприємством, яка побудована на основі інноваційного підходу, має на меті поетапне забезпечення високих темпів інноваційного розвитку, зростання ефективності підприємства та його підрозділів, враховує динаміку інноваційних процесів, на основі чого формуються відповідні зміни в структурі управління. В такому механізмі управління головна увага приділяється інноваційним завданням, органам, функціям управління та моделюванню життєдіяльності відповідно до динаміки зміни фаз циклічного розвитку підприємства як системи. У зв'язку з цим інноваційний механізм управління підприємством повинен враховувати всі аспекти розвитку підприємства в часі та просторі на основі закономірностей розвитку систем. Запровадження концепції інноваційних механізмів розвитку підприємства потребує конкретизації підходів до оцінки їх сутності та різновидів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Світовою практикою запропоновано багато економічних інструментів інноваційної політики, за допомогою яких можна управляти інноваційною діяльністю економічних систем різних рівнів. У статті особливий інтерес представляє дослідження інноваційних механізмів на мікрорівні. Вивченню означених питань присвячено роботи багатьох науковців, таких як, зокрема, А.Р. Дунська, В.А. Колоколов, Ю.Д. Кунєв, С.В. Мочерний, В.Н. Некрасов, А.А. Садеков, С.Д. Щеглюк [1–7].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на значний науковий доробок у сфері регулювання інноваційної діяльності підприємства та різнобічних аспектів інноваційного розвитку, питання інноваційних механізмів економічного управління підприємством потребує подальшого дослідження шляхом їх систематизації.

Мета статті полягає у систематизації інноваційних механізмів економічного управління підприємством на основі їх основних складових.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні проблеми управління в Україні пов'язані з маркетингом, організацією постачання, науковою організацією виробництва та праці, умовами комерціалізації наукових розробок, інтелектуальним потенціалом підприємства тощо. Для реалізації основних функцій управління (планування, облік, моніторинг, аналіз) необхідний пошук більш ефективних способів, оскільки методи, інструменти, сформовані класичні концепції управління не дають відповіді на всі питання управління виробничими підприємствами відповідно до сучасних вимог. Сучасне управління підприємством потребує механізмів, які допоможуть модернізувати організаційну та інформаційну структуру підприємства, тобто інноваційних механізмів, здатних оцінити методи управління, що використовую-

ються, їх відповідність мінливим економічним умовам функціонування підприємства. Оскільки однозначного трактування інноваційного механізму управління підприємством в сучасній літературі досі не існує, доцільним буде з'ясувати сутність цього поняття.

На думку В.А. Колоколова, «інноваційний механізм – це організаційно-економічна форма здійснення інноваційної діяльності і сприяння її проведенню, пошуку інноваційних рішень, а також важіль стимулювання і регулювання цієї діяльності» [3]. А.Р. Дунська вважає, що «інноваційний механізм розвитку підприємств доцільно розглядати як систему взаємозв'язаних елементів, комбінація та одночасне функціонування яких сприятиме інноваційному розвитку підприємства» [1]. Трактування інноваційного механізму Г.Д. Ковальовим виглядає таким чином: «це організаційно-економічна форма здійснення інноваційної діяльності та сприяння її проведенню, пошуку інноваційних рішень, а також важіль стимулювання і регулювання цієї діяльності» [8].

Так, інноваційний механізм управління підприємством в сучасних умовах – це цілісна система основних елементів, які регулюють процес поетапного управління інноваційною діяльністю підприємства для досягнення заданої мети.

Інноваційний механізм може функціонувати на макрорівні, регіональному рівні та внутрішньофірмовому рівні. На кожному з них визначаються і вирішуються свої завдання. Макрорівень дає змогу сформувати державну інноваційну політику, програми підтримки інноваційної ініціативи, а також методи, що стимулюють їх розвиток. Регіональний рівень вирішує подібні завдання, але їх використання стосується особливостей окремо взятого регіону. Внутрішньофірмовий рівень, спираючись на умови, створені на макрорівні та регіональному рівні, спрямовує підприємницьку ініціативу в інноваційне русло. У структуру інноваційного механізму управління підприємством повинні входити взаємопов'язані елементи державного регулювання діяльності, ринкові механізми цієї діяльності, внутрішні механізми регулювання окремих аспектів управлінської інноваційної діяльності, система конкретних методів і способів їх здійснення.

Існує безліч таких механізмів, які виконують певні функції. Причому ця безліч не є закритою, а поява нових механізмів є закономірною подією. Інноваційні механізми повинні формувати функціональне забезпечення підприємств в безпосередній прив'язці до стадій його життєвого циклу. Під функціональним забезпеченням розуміють інноваційне, інвестиційне та фінансове забезпечення. Інноваційне забезпечення має сприяти зародженню та ефективному пошуку нововведень. Повинен бути відповідний механізм, що дає змогу прискорити процес генерування нововведень. Далі слід створити умови вкладення коштів з метою комерціалізації нововведень, їх впровадження у виробництво. Природно, що вирішення задач створення інноваційних рішень та інвестування неможливо здійснити без відповідних джерел фінансування. З іншого боку, не потребує особливих пояснень той факт, що механізми функціонального забезпечення будуть різними залежно від того, на якій стадії розвитку перебуває та чи інша підприємницька структура. Необхідно зв'язати елементи функціонального забезпечення зі стадіями розвитку підприємства [3]. Основні напрями подібного взаємозв'язку можна представити у вигляді матриці (табл. 1).

Ця матриця комплексно і системно описує ті елементи механізму, які дають змогу запустити (акти-

Таблиця 1

Характеристика взаємозв'язку елементів функціонального забезпечення та стадій розвитку підприємства [1]

Характеристики функціонального забезпечення	Стадії розвитку підприємства			Занепад
	Становлення	Розвиток	Зрілість	
Інноваційна	Пошук науково-технічних інноваційних рішень, захист інтелектуальної власності	Розробка та розвиток науково-технічних рішень	Розробка псевдоінновацій, тобто продуктів, інновацій процесів, передачі технологій	Пошук науково-технічних рішень щодо заміни застарілих процесів, придбання ліцензій та патентів
Інвестиційна	Визначення напрямів початкового вкладення коштів, інвестиційні шляхи за створення нових робочих місць та освоєння пріоритетних напрямів діяльності	Визначення напрямів виробничого інвестування, формування сприятливого інвестиційного клімату	Довгострокові інвестиції в участь у капіталі інших підприємств	Визначення напрямів, вкладення у переорієнтування підприємницької діяльності
Фінансова	Стартове фінансування, отримання дотацій через інкубаторні програми	Фінансування на стадії освоєння та розширення охоплення ринку, формування складу власників, вихід на фінансові ринки зростання	Фінансування розвитку виробничих потужностей, доступ до кредитних ресурсів	Фінансування згортання застарілого виробництва, дотацій та субсидій

Таблиця 2

Види інноваційних механізмів економічного управління підприємством та їх складові

Складові економічного управління підприємством	Стратегічний механізм економічного управління підприємством	Вартісно-орієнтований механізм економічного управління підприємством	Механізм управління інтелектуальним потенціалом підприємства	Маркетинговий механізм економічного управління підприємством
Цільова	Забезпечення оптимального рівня соціально-економічної ефективності функціонування, життєздатності та конкурентоспроможності підприємства у довгостроковій перспективі шляхом формування та впровадження ефективних стратегічних змін на основі використання сучасних методів, способів та інструментів стратегічного управління.	Розробка механізмів управління формуваним вартістю підприємства, а також їх впровадження у практику діяльності підприємств в умовах розвитку інноваційної економіки.	Досягнення оптимальних значень складових елементів інтелектуального потенціалу за мінімального використання ресурсів, необхідних для досягнення довгострокового конкурентного положення на ринку незалежно від змін зовнішнього середовища.	Вибір найбільш релевантної маркетингової товарної стратегії серед наявних альтернатив.
Функціональна	<ul style="list-style-type: none"> Інформаційна; організаційна; ресурсозабезпечуюча; розподільча; функція оптимізації; антикризова функція; адаптивна; контрольна. 	<ul style="list-style-type: none"> Планування; організації та координації діяльності усіх підрозділів; обліку, оцінювання, контролювання діяльності; моніторингу та своєчасного виявлення відхилень, регулювання діяльності. 	<ul style="list-style-type: none"> Цілестановлення; планування; організації; мотивації; контролю. 	<ul style="list-style-type: none"> Аналіз ринку та ринкових можливостей підприємства з урахуванням його ресурсів; планування; організації; мотивації; контролю та аналізу виконання маркетингових планів (заходів).
Методична	Визначення характеру розвитку підприємства; обґрунтування системи показників соціально-економічної ефективності функціонування; визначення рівня соціально-економічної ефективності функціонування; визначення рівня стратегічного розвитку; визначення напрямку (вектору) стратегічного розвитку.	Майновий (витратний); дохідний; ринковий.	<ul style="list-style-type: none"> Економічні; організаційні; управління персоналом; управління ризиком. 	<ul style="list-style-type: none"> Метод аналізу частки ринку; методи шкалювання та кластеризації; економіко-математичні методи; метод експертних оцінок; метод консенсусу; метод тестування ринку.

Продовження таблиці 2

Інструментальна	Формування стратегії розвитку; моделювання рівня стратегічного розвитку на основі теорії ігор; формування системи ризик-менеджменту в процесі стратегічного розвитку.	Оцінка VBM-показників; оцінка ринкових мультиплікаторів; фінансовий аналіз вартості підприємства; стратегічний аналіз вартості підприємства.	Ідентифікація складових елементів інтелектуального потенціалу; оцінка задіяних поточних можливостей розвитку інтелектуального потенціалу; оцінка балансу інтересів суб'єктів управління інтелектуальним потенціалом на основі типу взаємодії та вірогідності балансу досягнення цілей.	Матриця бізнес-стратегій підприємства; матриця вибору типу маркетингової товарної стратегії.
Технологічна	Моделювання рівня стратегічного розвитку підприємства в умовах невизначеності.	Розробка оптимальної моделі формування вартості підприємства.	Оцінка «інтелектуального резерву» підприємства.	Ідентифікація виду маркетингової товарної стратегії.
Цілісність	Системність, комплексність, альтернативність, гнучкість, інтегрованість, динамічність, адаптивність, наукова обґрунтованість, цілеспрямованість, оптимальність, тривалість.	Міжнародних і національних стандартів оцінки вартості; загальносистемні принципи; стратегічного та фінансового управління підприємством.	Заміщення; очікування; пропорційності; ефективного використання; конкуренції; багатоваріантності; системності; колінавання попиту та пропозиції; прогресивності; адаптивності; динамічності.	Наукової обґрунтованості; системності; комплексності; пріоритетності; узгодженості; альтернативності; раціонального послідовного стратегічного та тактичного підходів; орієнтації на споживача; інтероперабельності.

візувати) інноваційний процес в підприємницьких структурах. В.А. Колоколов запропонував предствити «систему інноваційних механізмів п'ятьма групами: механізмами організації, механізмами розробки та впровадження, механізмами фінансування та стимулювання, механізмами технологічного трансферу та механізмами інтелектуальної власності» [3].

На основі проведених досліджень в роботах [1; 2] запропоновано структурувати інноваційні механізми управління підприємством за п'ятьма основними елементами.

1) Механізм діагностики, який спрямований на проведення аналітичних процедур щодо оцінки інноваційного потенціалу підприємства, визначення впливу зовнішнього середовища на розвиток підприємства, формування переліку індикаторів, що можуть бути використані для оцінки процесу розвитку підприємства.

2) Механізм впливу, що побудований на основі процедур прийняття управлінських рішень і містить важелі та засоби прийняття рішень для забезпечення розвитку підприємства.

3) Механізм забезпечення, який визначається компонентами процесу забезпечення підприємства усіма необхідними ресурсами в контексті досягнення цілей розвитку підприємства.

4) Механізм трансформації, що відповідає за здійснення процесу переходу підприємства на новий якісний рівень, що можна оцінити на основі зміни індикаторів інноваційного потенціалу.

5) Механізм взаємодії, який передбачає формування та використання взаємозв'язків підприємства із зовнішнім середовищем, перш за все взаємозв'язків із зовнішнім ринком, параметри і вимоги якого можуть суттєво відрізнятись від національного середовища.

Аналіз досліджень науковців, наведених у роботах [4–7], дав змогу виділити у складі інноваційного механізму управлінської діяльності підприємства такі складові:

- цільова (сукупність цілей та основних результатів діяльності підприємства, на реалізацію яких спрямована управлінська діяльність, а також критерії вибору та оцінки досягнення певних цілей та результатів діяльності підприємства);

- функціональна (види управлінської діяльності (пізнавально-програмувальні та організаційно-регулятивні), необхідні для виконання основних функцій підприємства);

- методологічна (ті методи, які використовуються під час виконання всіх видів управлінської діяльності, тобто забезпечують виконання функціональної частини);

- інструментальна (управлінські рішення, повноваження, засоби інформаційно-матеріально-енергетичного впливу на об'єкт управління);

- технологічна (технологія підготовки прийняття і виконання управлінських рішень);

- складова, яка відображає сукупність принципів, а саме норми або правила, за якими потрібно здійснювати успішну управлінську діяльність.

В рамках проведеного дослідження розглянуто основні складові таких видів інноваційних механізмів управління підприємством (табл. 2), як стратегічний механізм економічного управління підприємством; вартісно-орієнтований механізм економічного управління підприємством; механізм управління інтелектуальним потенціалом підприємства; маркетинговий механізм економічного управління підприємством.

Висновки. Розкрита структура та види інноваційних механізмів в процесі розвитку підприємства можуть видозмінюватися та здобувати нові складові, що сприятимуть розвитку інноваційних процесів у сфері підприємництва. Використання інноваційних механізмів на практиці дасть змогу збільшити інноваційну складову і перейти до інноваційного типу економічного зростання.

Таким чином, ефективне використання інноваційних механізмів підприємства за рахунок підвищення ролі управління інноваційною активністю у загальній системі економічного управління підприємством слугуватиме вирішенню проблеми конкурентоспроможності вітчизняних підприємств у глобальному економічному просторі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дунська А.Р. Передумови формування інноваційного механізму розвитку промислових підприємств. *Бізнес-Інформ*. 2012. № 11. С. 63–67.

2. Дунська А.Р. Формування інноваційного механізму розвитку підприємства в умовах інформаційного суспільства та економіки знань. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 2 (39). Ч. 1. С. 87–92.
3. Колоколов В.А. Инновационные механизмы функционирования предпринимательских структур. *Менеджмент в России и за рубежом*. 2002. № 1. URL: <http://www.cfin.ru/press/management/2002-1/08.shtml>.
4. Кунев Ю.Д. Управление в митній службі: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 408 с.
5. Садеков А.А., Цурик В.В. Управление предприятием в условиях кризиса: моногр. Донецьк: ДонГУЭТ, 2006. 178 с.
6. Щеглюк С.Д. Механізми стимулювання інноваційної діяльності і концентрації ресурсів економіки регіону. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_5_1/pdf/087-093.pdf.
7. Мочерний С.В., Некрасов В.Н., Овчинников В.Н., Секретарюк В.В. Экономическая теория. URL: http://library.tuit.uz/skanir_knigi/book/econ_teorija/econ_teorija.htm.
8. Ковалев Г.Д. Инновационные коммуникации. Москва: ЮНИТИ, 2000. 54 с.

УДК 330.3+658.3.005.95

Касич А.О.

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту*

Київського національного університету технологій та дизайну

ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

У статті досліджено динаміку процесів модернізації на українських машинобудівних підприємствах порівняно із зарубіжними. Визначено основні тенденції модернізації виробничого, кадрового потенціалу, а також встановлено причини їх низької динаміки. Обґрунтовано цільові завдання підвищення рівня інвестиційної та інноваційної активності підприємств як умови здійснення модернізації в контексті підвищення рівня їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: модернізація, динаміка, результативність, інвестиції, інновації.

Касич А.А. ИССЛЕДОВАНИЕ МОДЕРНИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ НА МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ УКРАИНЫ

В статье исследована динамика процессов модернизации на украинских машиностроительных предприятиях по сравнению с зарубежными. Определены основные тенденции модернизации производственного, кадрового потенциала, а также установлены причины их низкой динамики. Обоснованы целевые задачи повышения уровня инвестиционной и инновационной активности предприятий как условия осуществления модернизации в контексте повышения уровня их конкурентоспособности.

Ключевые слова: модернизация, динамика, результативность, инвестиции, инновации.

Kasych A.O. AN INVESTIGATION OF MODERNIZATION PROCESSES AT MACHINE-BUILDING ENTERPRISES IN UKRAINE

The article investigates the dynamics of modernization processes at Ukrainian machine-building enterprises in comparison with foreign ones. The main tendencies of modernization of production, personnel potential and the reasons of their low dynamics are determined. The objective tasks of raising the level of investment and innovation activity of enterprises as a condition for modernization in the context of increasing their competitiveness are substantiated.

Key words: modernization, dynamics, efficiency, investments, innovations.

Постановка проблеми. Модернізаційні процеси, які відбуваються на рівні держави, є втіленням та проявом динаміки модернізаційних процесів на мікрорівні. Саме на рівні реальних підприємств відбувається трансформація всього комплексу модернізаційних процесів у реальні результати діяльності, які забезпечують конкурентоспроможність продукції та самого підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Модернізаційні процеси досить активно представлені в працях українських вчених, які досліджували питання формування сприятливих умов для модернізації на загальнодержавному рівні. Слід виокремити праці В.М. Гейця [1; 2], Ю.В. Кіндзерського [10], О.М. Лев-

ковець [11], Н.І. Обушної [12] та інших науковців [3–6]. Втіленням процесів модернізації є інноваційна та інвестиційна активність, системні дослідження якої представлені в роботах [7–9].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. В Україні впродовж 26 років продовжує використовуватись виробничий потенціал, що призводить до зниження рівня конкурентоспроможності продукції, втрати позицій на ринках збуту, втрати кваліфікованого персоналу. Саме тому процеси модернізації на рівні підприємств слід віднести до стратегічно-значимих на рівні держави, а також визначити їх кількісні та якісні характеристики.